

STAVBA

Otvorené múdrosti

Knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku zaujme hravým pojatím industriálnej architektúry a citlivým urbanistickým začlenením do organizmu mesta.

Text: XELLA/Ytong; Foto: Vladimír Yurkovic

Viac ako chrám múdrosti: kultívovane umiestnená knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku by do okolia mala vstupovať aj svojou mestotvornou funkciou.

Priestorové plány: farebne odlíšené galérie knižnice sa otvárajú do svetlom vyplneného vstupného vestibulu.

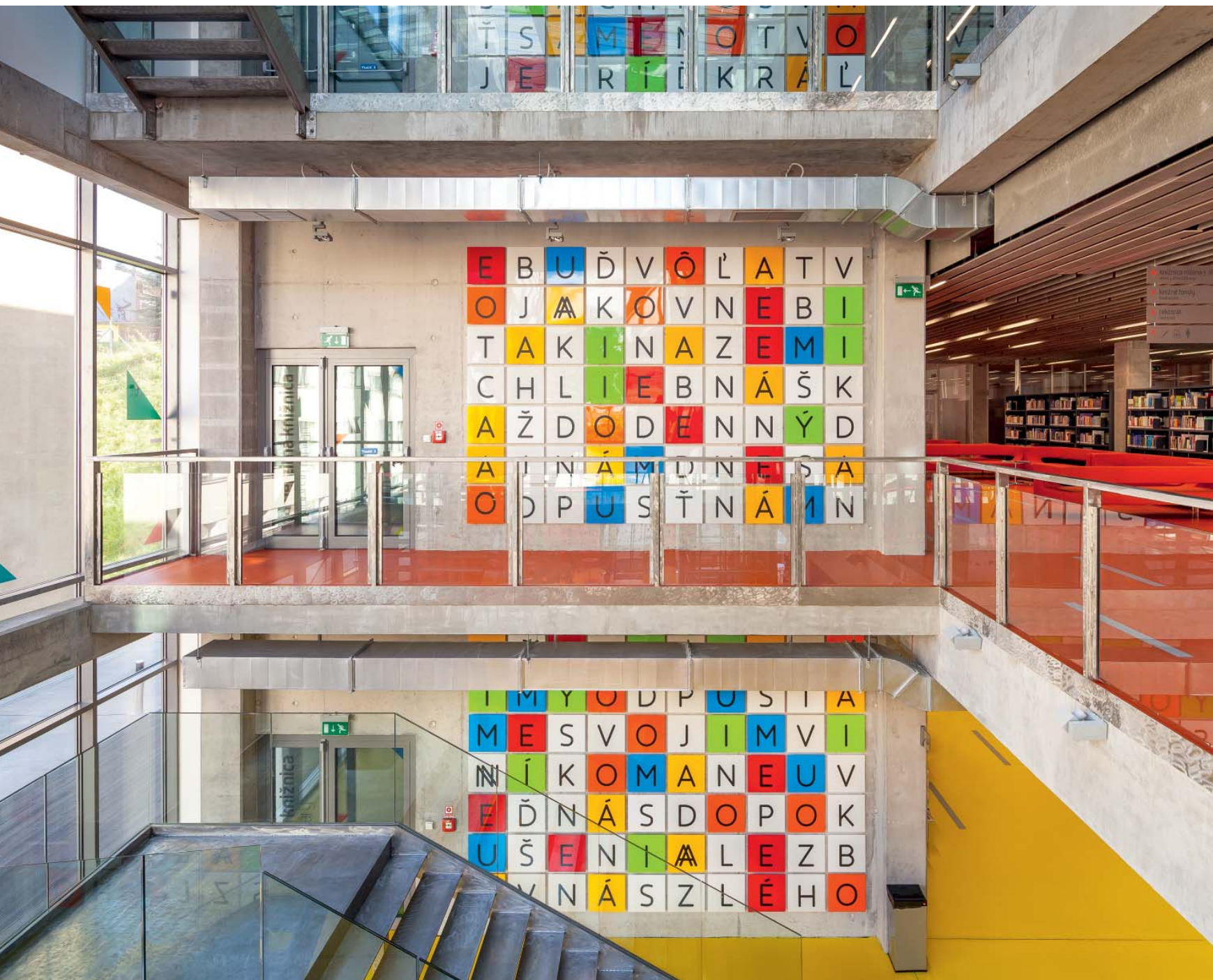

Dobry základ: zbierkový fond v moderne zariadenej a prekladne členenej knižnici pojme až 700 000 zväzkov.

Katolícka univerzita v Ružomberku vznikla v roku 2000 a jej založeniu predchádzala séria diskusií, kde by malo nové centrum vzdelávania vzniknúť. Hoci Trnava mala na svojej strane argument, že tu univerzita existovala už v 17. storočí, a Košice mohli nadviazať na tradíciu jezuitského seminára, prednosť dostal práve Ružomberok. Mesto bývalo významným finančným a priemyselným centrom, v socialistických časoch sa však dostalo na okraj. Po stránke urbanizmu a architektúry sa tu podpísala nielen táto éra, ale tiež nekonceptné riešenie stavebnej činnosti v posledných

dvadsiatich rokoch. Jedným z najväčších nedostatkov je absencia námestia ako ústredného priestoru života v meste.

Univerzita v meste znamená nielen prínos pre školstvo, vedu a kultúru, ale tiež príležitosť pre súčasnú estetickú a funkčnú architektúru. Areál je postupne budovaný práve s ohľadom na to, aby vytváral premyslený urbanistický celok, ktorého súčasťou je aj verejný priestor, aký v Ružomberku chýba. Celkové poňatie vychádza z priemyselnej tradície miesta a zodpovedá súčasnému univerzitnému komplexu. Vymanilo sa z doterajšej architektonickej provinčnosti

Dizajnerská citlivosť: obnažený betón skeletovej konštrukcie či industriálne motívy ocele a skla sú vhodne doplnené expresívnymi farebnými akcentmi.

Odkaz priemyselnej minulosti: strobú fasádu knižnice tvoria rozsiabie zasklené plochy a metalický obklad. Prispievajú k celkovému industriálnemu dojmu stavby.

a ukazuje, akým smerom by sa urbanistický vývoj mesta mohol rozvíjať.

Veľmi vydarenou stavbou, dokončenou koncom minulého roka, je tunajšia knižnica. Autori projektu architekti Stanislav Šutvaj a Ján Potoma so svojím návrhom zvíťazili v súťaži vypísanej v roku 2006 a stavebná činnosť začala v roku 2011. Ich projekt účelne prepája všetky požadované funkcie – knižnica je modernou a sebavedomou stavbou, ktorá slúži univerzite i verejnosti. Zapadá do konceptu už postavených budov areálu, proporčne súvisí s jednotlivými krídlami univerzity a svojou konštrukciou vysunutých blokov umožňuje ďalšie previazanie s budúcou výstavbou.

Výsledkom je multifunkčné centrum, ktoré slúži nielen univerzite ako knižnica a archív. Konajú

sa tu tiež verejné prednášky, v areáli je kaviareň a kníhkupectvo, prebiehajú tu spoločenské a kultúrne akcie. Vtiahnuť verejnosť do diania bol jedným z kľúčových zámerov projektu a jeho naplnenie sa darí. Knižnicu z pôvodných dvesto návštevníkov teraz navštevuje až deväťsto ľudí denne.

Stavba má výmeru 9 000 m² úžitkovej plochy a verejnosti sú určené zhruba dve tretiny. V archívoch a voľnom výbere je možné umiestniť až 700 000 kníh. Súčasťou budovy sú tiež študovne, oddelenia vzácných zväzkov, archívy, výskumné a galerijné priestory. Základom knižnice je pôdorys v tvare písmena L, otvorený do námestia. Jadrom stavby je železobetónový skelet a výplňové murivo z Ytongu. «Keďže tu bol navrhnutý odľahčený stropný systém a veľké svetlé výšky podlaží, hľadali sme murovací materiál s nízkou objemovou hmotnosťou. Ytong je ideálnym riešením pre stavby s takými požiadavkami. Pri projekte sme brali ohľad na rýchlosť a flexibilitu práce s pórobetónovými tvárniciami. Keďže investori často tlačia na rýchle realizovanie stavby, bolo nutné použiť materiál, s ktorým sa jednoducho manipuluje a ľahko sa doň robia drážky pre rozvody elektrickej inštalácie, vykurovania a zdravotníckej. S pórobetónovými tvárniciami je rýchlejšie aj vyhotovenie finálnej povrchovej úpravy, pretože je potrebných menej vrstiev ako u tehál,» hovorí o použití stavebného materiálu Ing. Ján Potoma z projekčnej kancelárie A projekt Ružomberok.

Vonkajší plášť kombinuje zasklené plochy a metalický obklad. Zasklený exteriér dáva nahliadnuť do diania, čím je posilnený dojem čulého miesta verejného života. Zároveň sa odhaľuje pohľad na prehľadne usporiadaný, otvorený priestor podlaží knižnice. Pôsobivý je detail farebných podláh na jednotlivých poschodiach, ktoré vrhajú červený, modrý a žltý tieň a dopĺňajú stroho vyznievajúci koncept hravosťou a citom pre dizajn. Prírodný materiál našiel uplatnenie v spojení s exteriérovým priestorom: nástupná plošina je z cédrového dreva. Industriálny charakter je badateľný aj v interiéru. Uplatňuje sa tu pohľadový betón, oceľ, sklo, cementovláknité podhlady a priemyselná podlaha.

Význam a prínos knižnice vystihuje psychológ Jiří Dan, mimoriadny profesor Katolíckej univerzity: «Vybudovanie univerzitnej knižnice je nepochybne významným, dlhoočakávaným okamihom, neprehliadnuteľným medzníkom v dejinách univerzity. Je súčasťou a moderná nielen architektonickým riešením, poňatím stavby a interiéru, ale tiež poskytovanými službami.»

*Knižnica Katolíckej univerzity
Hrabovská cesta 1/A, Ružomberok
Autori: Stanislav Šutvaj, Ján Potoma, Matúš Bišťan
Projekt/realizácia: 2009/2013
a02.sk, aprojekt.sk*